על כל הברכות וכ' שעל פי סוד צריך לענות בהוב"ש על כל ברכה ותהלה — והביא מהגאון אב"ד יצחק פאציפיקי, שהורה לענות — ובת' מהר"ם שיק או"ח סימן נ"א האריך ליישב מנהג העולם שעונין וכן בשומר ציון הנאמן סי' ק"ז, האריך ליישב מנהג העולם שעונין — ושם בתשובה סי' נ"א [שהשיב קודם למה שכתב בשומר ציון] הוסיף דגם בבהמ"ד של מרן הח"ס ענו בהוב"ש ולא מיחה וסיים דלא כדגול מרבבה וכנראה דברי דבר שמואל — ומעשה רוקח לא ראה יען דלא הביאם.

והנה למעשה נראה דלא למחות במי שעונה בהוב"ש בברכת שופר ומגילה כמו שהביא בדרכ"ת סי' י"ט ס"ק ל"ח בשם הברכ"י סי' רי"ג — ובמנח"א ח"א סי' כ' כתב דזקנו הגה"ק מהר"ש נהג שלא למחות במי שעונה — וכן אני נוהג שלא למחות ובעצמי איני עונה רק במחשבה שעל מחשבה אינו שייך חשש הפסק.

ובס' תורת חיים סי' קכ"ד כ' ג"כ דאביו הגאון מחנה חיים אמר דמי שיודע הדין לא יענה אבל אין לגעור בהמון שעונים — ושם הביא דהגה"ק אור החיים בספרו ראשון לציון סוף ברכות כ' דהרא"ש שכתב דצריך לענות בהוב"ש רק מדת חסידות שונה — על כן סובר הג' תו"ח שלא להפסיק לענות בהוב"ש.

סימן קכח

בה"ט ס"ק כ"ה בשם שבו"י ח"ב סי' א' — דאם א"א לכהן לישא כפיו מעומד ישא כפיו מיושב

נ"ב — הגאון מתא דירושלים פ"ד דתענית ה"א חולק על שבו"י והעלה דלא ישא כפיו מיושב — ושם כ' להלכה דכהן שמרתתין ידיו לא ישא כפיו על ידי סמוכות דנ"כ מעצמם בעינן.

בדרכי חו"ש דף ס"ב כ' דנהג שלא לומר תחנון כ"ג סיון — אבל לענ"ד יען בבטוש"ע או"ח סי' תק"פ איתא דראוי להתענות כ"ג סיון על כן ראוי שלא להחסיר עכ"פ באמירת תחנון.

סימן קלא

סעיף א' ברמ"א — דט"ו באב אין אומרים למנצח

נ"ב — כן הוא ברוב נוסחאות — ובקצת דפוסים איתא ט"ב וכ' בס' בגדי ישע דכן צריך להיות ט"ב גם הציון תקנ"ט מורה על זה דשם הוא הלכות ט"ב ותמה על עולת תמיד דמקיים הגירסא ט"ו באב — וחי' דהלבוש סי' קל"ב השמיט ולא הביא לא ט"ב ולא ט"ו באב.

סימן קלב

במג"א סעיף ק"א — לומר עלינו אחר כל תפלה מג' תפלות

נ"ב — הרבה נוהגין לומר עלינו אחר שחרית גם אחר מוסף — ובאשל אברהם להגאון דע"ק בסס' קל"א בדיני קדיש הביא המנהג לומר אחר תפלת שחרית ואחר תפלת מוסף — ובספרי **משנת יעקב** ח"ב [על או"ח] הבאתי עוד ספרים שנהגו כנ"ל.

סימן קמד

אין מדלגין בתורה

במהרש"א סוטה מ"א דאם אין מתורגמין אין חוששין לדילוג ובשו"ע לא נזכר זה — וכבר העיר על זה ברש"ש בסוטה מ"א.

שם סעיף ד ברמ"א — יש להקל לקרות באותו חומש

נ"ב — בקנאת סופרים להג' מהרש"ק דף יוד כ' דאסור לקרות אפי' באותו חומש שהוא שלם יען דהוכיח דכל התורה נקרא ספר א' עיי"ש שכתב אף דאין יתוש כמוני מכריע מ"מ כתבתי דעתי — ובת' שערי צדק להג' מדעעש או"ח סי' קי"ח כ' דרק כשאין ס"ת אחרת מותר לקרות באותו חומש ושם הי' להם ס"ת כשר רק שהי' גדול וכבד מאוד כ' דלא הוה שעה"ד דיכול להגבי' אדם בריא ובמ"ב הביא להחמיר לקרות אפי' באותו חומש.

ובת' תשורת ש"י לדו"ז ח"ב סי' ק"ו כ' דאם פסול הוא וא"א לתקן וצריך להחליף היריעה מותר